

OBSAH.

Strana

I.

KAREL HYNEK MÁCHA.

- Úvod 7
- I. Podstata Máchova polonofilství. — Navázání na Puchmajerovu tradici. — Aspekt básníkův. — Akord pathosu. — Poměr k německé poesii. — Hybná síla nacionalismu. — Polský výbuch boje za svobodu. — Zprávy časopisů. — Reakce Mladých Čech: Infekce polské revoluce na české půdě 11
- II. Po porážce. — Vlna vyhnanců. — Porovnání dvou osudů. — Životní genese masky poutníka. — Živá lecke romantismu. — Zrození české revoluční ideje. — V kole polské písně a tance. — Polský list. — Studium polského jazyka v teorii i v praxi. — Sjezd r. 1835. — Integrovaní polonofilství romantika 21
- III. Počátky polské četby: „Romantyczność“ a „Vidění“. — Ideologický souhrn „Romantičnosti“. — „Konrad Wallenrod.“ — Vise Mnicha. — Tygodnik Petersburski. — Mickiewiczův Poutník. — „Výjimky“ ze Słowackého. — Rozmluvy s Astrologem. — Blázen filosof. — Ballada Pážete. — Protiklady v „Mindowem“ 35
- IV. Polská četba v r. 1834: — „Nowy Parnas.“ — Poesie Juliana Korsaka. — Maska Botwela. — „Rozmaitości.“ — Drážďanské „Dziady“, pokračování revoluční četby. — Na opačném pólu reakce. — Žalozpěvy vyhnance. — Reduta Ordonia
„Ziewonia“: — Sentimentální pouť. — Motiv zřícenin. — „Woloszczyzna.“ — Makabrické prvky. — Stesky romantika. — „Koncepcie“ archy úmluvy. — Lidové písně. — Bojiště. — „Sobótka“: Janošík. — Hlava Mnicha. — Příroda matka. — „Haliczanin.“ 51
- V. „Marja“ Ant. Malczewského: — Melancholie stepi. — Vzdechy mohyl. — Chmurný vojevoda. — Země hrob. — Člověk vyhnanec. — Mluva předtuch. — Stětí hlavy. — Mrtvola Marie. — Myšlenka na otcovraždu. — Osud pacholete

- „Wacławowa dzieje“ Stefana Garczyńskiego: — Hyperromantická výstřednost. — Psychická blízkost typu. — Osudovost. — Epigon prometheismu. — Vidění smrti v cizí zemi. — Satan racionalista. — Skrytá velikost. — Zříceniny. — Rozmluva s hvězdami. — Melancholie rozloučení. — Básně Garczyńskiego: Śmierć zdrajcy. — Grób na rozstajnej drodze. — Samotna wieczność. — W nocy jesiennej. — Synthesa polské četby 69
- VI. **Polská motta:** — V čapce Nicka — Posa šaška. — „Křivoklad“: Kat a Botwel. — Nedostatek podkladu k činu. — „Cikáni“: Cikán, vyhnanec, tulák. — Marie Malczewského a Lea. — Motiv nostalgie. — Voják Bárta. — Cikánská reducta Ordon. — Vojevoda a Valdemar. — Motiv pomsty. — Funke bouře. — Bezesná noc. — Moc osudu. — Osamělý poutník. — Pomatená Angelina 89
- VII. **Polské ozvuky v Máchově próse:** — Viasil pode zdi kláštera. — „Zlomek povídky.“ — Vyprávění o polských vyhnancích. — Osamělé toulky poutníka. — Ad astra. — Autokonfese. — Hra na drama. — Narcis. — Na vlně snů . 102
- VIII. **Máchovy básně:** — Německé „Versuche“: Zrození romantiky. — Preromantická vrstva. — Německá maska poutníka. — České básně: První poustevník. — Romantika hrůzy. — Prvky „romance“. — První „noční úvahy“. — Počátky letu k hvězdám. — Obrat k minulosti. — Maska Ossiana. — Úloha harfy. — Hrobky králů 108
- IX. **„Ballada“**, první revoluční heslo. — „Jinoch“ bez masky. — Slunce „Ody do mládości“. — Základní myšlenka. — Maska „Královice“. — Na Golgatě. — Fata morgana. — „Budoucí vlasti.“ — Šílené Páže. — Vlastenecká „Těžkomyslnost“. — „Finale.“ — Lkající harfa. — „Cesta z Čech“
Vyhnanec. — Mickiewiczova škála. — Různé masky
„Mnich“: — Góra a Hron. — Přervané nitky. — Pod hradbami Vyšehradu. — Smrtelný smích. — „Mnich“ a „Zlomek povídky“ 117
- X. **„Máj“:** — Poutník člověk. — Subjektivita ideové osy „Máje“. — Cesta do „Ultima Thule“. — Polské motivy. — Úšklebek zločince. — Fatalism. — Příroda a člověk. — Realism antinomie. — Poslední „noční úvaha“. — Problém smrti. — Úloha lebky. — Popravní scéna. — Rozloučení se světem. — Země matka 130
- XI. **Forma tvorby Máchovy: Polonismy.** — Působení kolektivu. — Mickiewicz a Słowacki jako hlavní vzory. — Polský příklad a vzor Byronismu. — Dědictví Puchmajerovo. — Komposice. — Obrazotvornost. — Síla přirovnání. — Bary. — Zvuky. — Rytmus 140

II.

KRUH KARLA HYNKA MÁCHY.

I. Překladatel Adama Mickiewicze: Václav Svatoopluk Štulc: — Ovzduší Jungmannovo. — Polský přítel. — Shoda ideologie. — Dva Lubomírští. — Slovanská vzájemnost. — Obrozené polonofilství. — Východisko Puchmajerovo. — Estetická vnitřnost

„Oda do mládežnosti“: — Vliv přítele. — Zárodek revoluce. — Humanism filomatů. — Heslo ctnosti. — Dvě zpracování. — Parafraze originálu. — Jazykové potíže. — Řetěz obrazů. — Rozumnost šílenství. — Genetický konec. — Polonismy. — Metrika. — „Oda do mládežnosti“ a „Romantyczność“

Návrat k „Zpěvům historickým“. — „Vysvětlivky“

Sonety Mickiewiczovy. — V duchu Máchově. — „Trzech Budyšův.“ — „Resygnacja.“ — „Sen.“ — Překlady z jiných básní. — „Cierpienie“ (Trápení). — Máchova žaloba. — Romantická elegie

„Konrad Wallenrod“: — Problém časomíry. — Anachronism tohoto názoru. — Dvě redakce. — Polonismy. — Předmluva a poznámky. — Kritika Tomíčková. — Odpověď Štulcova 153

„Kniha překladů básní Mickiewicze“: — její historický význam. — Žeň pozdějších prací. — „Dziady.“ — Vlastní komentář. — Črty o filomatech. — „Filologický“ podklad kultu Mickiewicze. — Celoživotní práce. — Obsah anthologie. — Odkaz na Krásnohorskou 153

II. Originální poesie: — Typ duševního obzoru Štulcova. — Období „Sturm und Drang“. — Zpěv v noci. — Slunce „Ody do mládežnosti“. — Úsvit svobody. — „Waldeinsamkeit.“ — Slovanský „Nový Rok“. — Od elegie Máchovy k „Odě“ Mickiewiczově. — Mořské verše. — Echa „Romance“. — „Pomněnky ze Slovenska.“ — V paprscích „Ody“. — Metaforická a myšlenková heliorisace. — „Nad Tatrou sa blýská.“ — Na vlnách Váhu. — Nový typ buditele. — Máchův „poutník“ u stop Matky Boží

Sebrané spisy: „Na Tatrách a pod Tatrami.“ — České dumy typu lyriky Zygmunta Krasińského. — Harfa Sionská. — Polská genese cyklu. — Rok 1863. — Štulc, polský světec. — Jediná stopa byronismu. — Parafraze A. E. Odyńce. — Polská hybná síla nacionalisace 177

V ovzduší romantismu.

Karel Sabina. — Václav Bolemír Nebeský.

- III. Sabina, syn polského hraběte (?). — Vrozený polonofilský instinkt. — Jeho sociální zabarvení. — „Jeszcze Polska nie zginęła!“ — Osud vyhnanců. — Apotheosa polské revoluce. — Konfidentova obrana. — Tři druhy polonofilství (Mácha, Štulc, Sabina)
- Pozdrav básníkům. — Sabina jako historik polské literatury. — Polské hlasy v „úvodu povahopisném“. — Zprávy o Mickiewiczovi. — Zmínky o Towiańském. — Názor „filologů“ . . . 192
- IV. Sabinova poesie. — Význam třicátých let. — Žalozpěv nad hrobem Máchovým. — Modernost. — Protiklad náhrobní erotiky. — Úvahy o smrti. — Harfa Ossianova. — V noci. — Ad astra. — Apostrofa na hvězdy i srdce. — Poutník a Cizinec. — Harfa buditelka. — Stesk vyhnancův. — „Romantičnost“ Sabinova. — Nářek nad sebou („Hyacinty“). — Cizinec sebevrah: lokalisace polského žalozpěvu. — „Života pout.“ — Obrazy z Mickiewiczze. — Boj se živlem. — Let k slunci. — „Výjevy ranní.“ — Realisace písně v životě. — „Posudek“ Vinařického 202
- V. V. B. Nebeský: — Spojitost s ovzduším kruhu Máchova. — Integrální polonofilství. — Německé vlivy. — Soud o Mickiewiczovi. — Poměr kongeniality. — Protest romantika. — Romantická náplň. — Milostný žalozpěv. — Loci communes. — Noční rozvažování. — Náladové prostředky. — Příroda matka. — Masky. — Poutník a jeho synonymy. — Nové buditelské sloky. — Tyrteism český a polský. — Na vrcholu Konráda. — Od Bolemíra k Prometheovi. — Anhellism. — Česká Eloë. — Umírající poutník. — Ohlas Sabiny. — Evoluce postavy poutníka
- „Protichůdci.“ — Polský prvek. — Funkce „Morové panny“. — Farys. — Jezdec v polské zbroji. — Podoba vise Zygmunta Krasińského. — Anhellism zakončení. — Ahasverova cesta. — Bard 215

Baladisté.

Karel Jaromír Erben. — Josef Jaroslav Kalina.

- VI. Erbenova účast v kruhu Máchově. — Protiruská satira. — Na frontě Ruska. — Pout do Moskvy
- Poetické prvotiny: ve znamení Hanky a Kollára. — „Historický zpěv.“ — Niemcewicz redivivus. — „Dobrou noc!“ — Pokus o vzlet k hvězdám. — Echa „Ody do mládeži“. — Chabé ohlasy romantismu. — První balladické nártky . . . 228

- VII. Antirromantická deklaráce. — Návrat na cestu „filologů“. — Zrození básníka. — Ballada ohlas. — Polské výpisky z „Klehd“ Wójeického. — Motiv píšťalky, malin a lilie. — „Holoubek.“ — „O wieści gminna!“ — Motiv zakopaného pokladu a „morové panny“. — Přepřacování polských legend. — Motiv matky-vražedkyně dítěte
- V ýpisky z polské poesie. — Výbor a pořadí Mickiewiczových ballad. — Společné nitky v „Zlatém kolovratu“. — „Rybka“ a „Poklad“. — Vodní prvek. — „Rybka“ a „Vodník“. — Vidění ducha. — Masky upíra v Mickiewiczově poesii. — „Uciezka“ a „Svatební košile“. — Polská lenorovská legenda. — V duchu Woroniczově. — Výpisky z polské romantické poesie. — Polský hlas o Erbenovi . . . 234
- VIII. Kalina v kruhu Máchově. — Znalost polského jazyka. — Styky s Poláky. — Poesie jako „otium“. — Jarmareční ballada. — Překlad básně „Powrót taty“. — Revise vlivu Mickiewiczova. — Nejasnost definice. — Romantika hrůzy. — Tanec kostlivců. — „Upířice“ Kaliny a „upiór“ Mickiewicze. — Ještě jednou „morová panna“. — Motiv ukolébavky. — Ballada vodní. — „Radouš“ a „Dziady“
- Přehlednuté motivy: „Kšaft“ a zaklínání Gušlara. — Zapsání se ďáblu. — Psychomanie Jana Kvarina a boj o duši Konrádovu 251
- Polonismy. — „Filosofické drobnůstky.“
- IX. Rekapitulace. — Poznámky 261